

.....
**DVOJNÁSOBNÝ DRŽITEL OCENĚNÍ
NEJLEPŠÍ ČESKÁ DETEKTIVKA**
.....

Jiří **PROMLČENÍ** **Březina**

motto

Promlčení

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Jiří Březina

Promlčení – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Jiří PROMLČENÍ Březina

Praha 2022

*Mé ženě, která je první
a v mnoha případech také poslední
čtenářkou mých příběhů*

*Tato kniha nepopisuje skutečné události ani místa.
Je však některými skutečnými událostmi a místy
inspirovaná.*

*Mým cílem není vyvolat debatu, měnit názory ani
přesně vykreslit určitá období historie této země.*

Chtěl jsem jen napsat detektivní román.

Prolog

Vlakové kupé bylo prázdné. A přetopené. Tomáš Volf se vysvlékl do trička a nohy položil na protější sedačku. Tmavá, vínově červená koženka to přežije, zjevně už zažila horší věci.

Cesta do Prahy potrvá dvě hodiny. Tomáš je musí využít. Připravit se. Ještě jednou se na to podívat. Otevřel papírové desky na dokumenty. Bral do ruky jednotlivé papíry a zažloutlé fotografie a kladl je na sedadla vedle i naproti sobě.

Ještě dvě hodiny. Vytáhl cigaretu a nervózně ji žmoulal v prstech. Rád by si zapálil, ale musí to vydržet. Soustředit se.

Byl tak zabraný do myšlenek, že si nevšiml, jak se prosklené dveře kupé odsunuly.

„Kontrola jízdenek.“

Tomáš si zmateně prohrábl vlasy. Pak se začal prohledávat.

„Tady se nekouří, to je vám, doufám, jasný. Ty nohy dejte laskavě dolů. A tyhle poznámky si taky srovnejte, nejste ve vlaku sám,“ ukázal průvodčí na papíry všude kolem. Pohled mu uvízl na fotkách. Zarazil se.

Tomáš si ho pobaveně změřil. Co se asi tomu nádražákovi honí hlavou? Vidí hubeného mladíka, dlouhou černou hřívu skoro do poloviny zad. Černé

tričko s kozlí hlavou v pentagramu. Vidí ty fotky s detailními záběry.

Průvodčí znatelně pobledl. Tomáš se mu nedivil. Přelétl očima fotografie. Už se s nimi sžil, už v něm dávno nevyvolávaly žádné emoce. Ale pro toho chlapa to musí být šok. Cákance černé krve na linoleu, slepené vlasy na obličejích...

„Tady to mám,“ zamával průvodčímu před očima koženým pouzdrům na doklady.

Muž po něm rychle sáhl. Bylo vidět, že se těší, až to bude mít za sebou. Tenhle satanista s obrázky mrtvol se mu vůbec nelíbil. Zlatí ochmelkové a bezdomovci, u nich člověk aspoň ví, na čem je.

„S tímhle jízdné neplatím, je to tak?“ ujišťoval se Tomáš.

Průvodčí roztržitě přikývl, beze slova mu vrátil doklady a rychle zmizel na chodbě vagonu.

Část první

Kdyby to Tomášovi vadilo, asi by na svém vzhledu trochu zapracoval. Přece jen už mu pomalu táhlo na třicet. Jenže se z nějakého neznámého vnitřního puzení odmítal vzdát identity, kterou přijal za svou během dospívání. Metalová muzika byla příliš silnou částí jeho osobnosti, než aby ji odložil spolu s tričky oblíbených kapel a dlouhou hřívou. A v neposlední řadě se mu líbilo, jak klame tělem.

Policajta by za tou maskou nikdo nehledal. Proto pokaždé, když ukázal služební průkaz, měl Tomáš na své straně moment překvapení.

Ne že by měl v poslední době možnost té výhody využívat. Ale na toho ajznboňáka to zafungovalo.

Vlak zastavoval. Podíval se ven. Těšil se, až si bude moct zapálit. Skrz zaprášené okénko viděl nápis *Praha-Vršovice*. Už jen pár minut a bude na pražském hlavním nádraží.

Z nástupiště se na něj zubil Ondřej Novotný. Tedy nikoli osobně, ale z reklamních ploch Liberální strany. *Zavedeme pořádek*, říkalo jedno heslo. *Ulice beze strachu*, sliboval druhý plakát. Novotný na nich vypadal jako mafián, což dodávalo postavě stínového ministra vnitra lehce ironický nádech.

Tomáš se ušklíbl. Nedovedl pochopit, kdo může tyhle lidi volit.

Před hlavním nádražím hladově vykouřil cigaretu. Vzduch byl vlhký a studený, jen pár stupňů nad nulou. Jednolitá mlhavá šed' zalila celé nebe. Nádherný den na to, vzít si dovolenou a vyrazit do Prahy, pomyslel si Tomáš a vydal se na tramvaj.

Tašku s dokumenty držel pevně u těla. Byl trochu nespokojen z toho, že ty zašlé papíry vyrval z nehybného světa archivu a táhne je s sebou na zapovězenou vycházku. Stejně už na nich nikomu nezáleží, ujišťoval se. Jejich informační i úřední hodnota je nulová.

Ale nemusí tomu tak být napořád. Záleží na tom, co se dozví od Novotného.

§ § §

„Každý policista má u mě dveře vždycky otevřené, pane Volfe.“ Novotného úsměv byl o vteřinu delší a stisk ruky o něco silnější, než by bylo přirozené. Naživo působil snad ještě méně sympaticky než na předvolebních plakátech.

Obtloustlý, brunátný papaláš. Drahé sako, pod ním polokošile, pod polokošilí polštářovité břicho. Moderní brýle, které na jeho obličeji působily nepatřičně. Určitě se oblékal na doporučení nějakého stylisty, podle jehož názoru by měl pan politik vypadat moderně a dynamicky.

Teď seděl za svým designovým stolem, prostým jakýchkoli propriet naznačujících práci, a zubil se na Tomáše tím naučeným profesionálním šklebem. Za prosklenými dveřmi politikovy kanceláře se to

míhalo samými překofeinovanými marketingovými experty a podivnými šíbry, zjevně patřícími k volebnímu štábu liberálů. Ale tady uvnitř byl klid.

„Jak vám mohu pomoci?“ Novotný se podíval na hodinky.

Tomáš věděl, že musí postupovat obezřetně. Do předčasných voleb zbývá už jen pár týdnů. Pokud se průzkumy nemýlí, stane se z Novotného Tomášův nejvyšší nadřízený. Ministr vnitra.

„Děkuji, že jste mě nakonec přijal. Snad mi pomůžete zorientovat se v problematice.“

„Prý jste přijel kvůli nějakému starému případu.“

„Ano, psal jsem vám to v mailu.“ Tomáš otevřel tašku. „Dělám pořádek ve spisech na krajském ředitelství a narazil jsem na tohle. Pasečky, rok 1991.“

Zkoumavě na Novotného pohlédl. Politik nereagoval. Tvářil se nezúčastněně. Jako člověk, který to jméno slyší poprvé.

Tomáš si vzpomněl na posledních několik týdnů, kdy se s tímhle mužem pokoušel spojit. Když sem volal, nikdy Novotného k telefonu nedostal, mluvil vždycky jenom s lidmi, jejichž úkolem snad bylo všechny hovory na něj odrážet.

Na e-maily mu Novotný také neodpovídal. Potom Tomáš ve zprávě zmínil to místo. Pasečky. Odpověď dorazila během několika minut. Zamítavá.

Tomáš se nevzdal. Byl korektní, ale neústupný. Doprošoval se tak dlouho, dokud neobdržel neurčitý e-mail, který, přestože tak pravděpodobně nebyl míněný, se dal vyložit jako pozvání.

E-mail přeposlal na Novotného asistentku. Připo-

žil žádost o domluvení termínu schůzky. A vyšlo to. To bylo přede dvěma týdny.

„Ten spis, kvůli kterému jsem přijel, není úplný. A podle záznamů jste si ho naposledy vyžádal vy.“

„Skutečně?“ Teď se Novotný na chvíli zadíval ke stropu a vypadal, že se konečně rozpomíná. „Asi máte pravdu. Ale to už je pěkných pár let.“

„To je. Díval jste se na to v roce 2009. Chtěl bych se vás na ten případ zeptat, doplnit si pár podrobností.“

Novotný rozhodil rukama. „Ale beze všeho, ptejte se. Jen nemohu slíbit, že si na všechno vzpomenu.“

Tomáš se usmál. „To chápu. Proč jste si tenkrát ten spis vlastně vyžádal ke studiu?“

Novotný vstal a popošel ke skříni. Sálh za hradbu pověšených sak a s mírně provinilým úsměvem vytáhl lahev whisky a dvě skleničky. Když se setkal s Tomášovým odmítavým pohledem, jednu skleničku zase vrátil a nalil jen sobě.

„Chtěl jsem si to po letech znovu připomenout. Zavzpomínat na svůj první případ...“

2

„Nemějte strach, pane magistře, do toho se dostanete. Ve škole by vás tohle stejně nenaučili, je to o lidech!“ říkali mi na odboru, když jsem se snažil zjistit, v čem bude spočívat má práce. Mé znalosti fungování policejních složek byly nulové. A vědomosti o principech mezinárodní policejní spolupráce by s trochou nadsázky vykazovaly záporné hodnoty.

Léto roku 1991 bylo ve znamení změn. V srpnu se z hlavní správy SNB mělo stát policejní prezidium a z Veřejné bezpečnosti policie. Hodně lidí odcházelo, nejen od nás, ale ze všech úrovní organizace. Na podzim téhož roku měl začít platit lustrační zákon a zanedlouho po něm ještě jeden, určený přímo policii.

Někteří zaměstnanci si to spočítali předem a závčas opouštěli palubu. To všechno jen pár měsíců poté, co se Československo opět stalo členskou zemí Interpolu.

Pro ty z nás, kteří na hlavní správu přišli jako nováčci (a ještě více pro ty, kteří zůstali), to znamenalo spoustu práce. Výsledkem byl několik měsíců trvající zmatek. Stoly byly zavaleny žádostmi o vydání, složkami k jednotlivým případům a nesčetnými formuláři. Telefony drnčely a faxy bzučely jako o život.

Já jsem měl jako absolvent germanistiky na starosti německy mluvící sousedy, ale vypomáhal jsem, kde se dalo. Nešlo o nic dobrodružného ani náročného, byla to

pouhá administrativa. Někde v Bavorsku chytli zloděje, my jsme vyřídili papíry a výtečník se vracel do mateřské náruče své rodné země. A když nastal problém, předali jsme to právnímu oddělení.

Malou, tmavou kancelář s otlučeným nábytkem jsem sdílel s kolegyní Miluškou, která k vybavení kanceláře náramně ladila. Byla to postarší, seschlá a nedůtklivá úřednice. Svě práci rozuměla, ale nepatřila k lidem, kteří by se v práci udřeli.

Nikdy jsme si nepřestali vykat, nikdy jsme spolu nebyli na obědě, mluvili jsme, jenom když jsme museli. Nikdy mi nepřiřostla k srdci. Já jí koneckonců také ne. Ale její přítomnost mi nevadila, zvykl jsem si na ni stejně jako na ten nábytek.

K mé pracovní pozici se ty kulisy dokonale hodily, stejně jako vcelku jednotvárná a rutinní práce za stolem. Ovšem jednoho dne si mě nechal zavolat ředitel našeho odboru podplukovník Doubrava. Měl pro mě úkol v terénu.

Podal mi útlou složku. Na hlavičce bylo uvedeno číslo krajské správy, 1. oddělení obecné kriminality. Takže násilný trestný čin. První případ a hned tohle.

§ § §

V zapadlé vsi na hranicích došlo k úmrtí starého muže. Sebevražda oběšením, dopis na rozloučenou, provaz zavěšený na hák lustru, podkopnutá židle v kuchyni. Osmělý, všemi opuštěný stařík, dožívající uprostřed rozpadajícího se domu. Smutný obrázek, který se tu a tam naskytne každému policajtoví.

Ovšem jenom na první pohled. Dopis psal s největší pravděpodobností skutečně zemřelý, avšak kriminalisté z výjezdové skupiny na místě rychle identifikovali několik podezřelých prvků. Pokud byla tohle sebevražda, tak s ní starému pánovi někdo vydatně pomohl.

Jan Zahrádka, jak znělo jméno oběti, byl dědek nad hrobem. Dům byl plný starého, zaprášeného harampádí, které se tam nashromáždilo během celých desetiletí.

V kuchyňském dřezu se válelo plesnivé nádobí, stařík si zřejmě na hygienu nepotrpěl. Všechno bylo špinavé, zašlé, hrnce připečené. Na umatlané kuchyňské lince však stály dva vycíděné hrnky. Dva hrnečky, snad od kávy, na kterých si někdo dal opravdu záležet.

Teoreticky se v místnosti mohly v jednu chvíli nacházet dvě osoby, pijící kávu. A jedna z těch osob mohla mít zájem na tom, aby po ní nezůstaly stopy v podobě otisků prstů na hrnku.

Stopy zápasu ani násilného vniknutí nalezeny nebyly. Ovšem poloha použité židle mírné podezření vzbuzovala. Při standardním průběhu sebevraždy tohoto typu pod sebou nebožtík židli spíše povalí, než aby ji odkopl. Takže buď se do toho pan Zahrádka na poslední chvíli opřel, nebo mu židli někdo s gustem poslal až pod okno, dobrý metr od původní pozice.

Nejzajímavějším nálezem byl asi samotný provaz. Šlo o zcela nové a dosud nepoužité umělé lano, přesněji „polypropylenový motouz o síle 7 mm a délce 174,5 cm“. Barva bílá, vetkaný modrý svazek, vytvářející dojem spirály. Vzhledem ke skutečnosti, že v polorozpadlé stodole bylo na hřebících pověšeno pět konopných nebo lněných lan různého stáří, tloušťky a délky, to bylo podezřelé.

A i když si člověk připustil, že mrtvý dospěl k závěru, že když už se věšet, tak na novém provazu, pořád to nehrálo. Kde je zbytek lana? Že by Zahradka šel do obchodu, poručil si lano tak akorát na oběšení a prodavač mu odpověděl: „Sto pětasedmdesát čísel, to si lidi tak berou, když se věšej“?

Ne, ten motouz byl odříznutý, svědčily o tom nálezy kousků vlákna na podlaze. Někde musí být zbytek.

Vyšetřovatelé nechali provaz pořádně prolustrovat. A dozvěděli se, že jde o výrobek, který nepochází z Československa a ani se, pokud známo, v Československu neprodává. Jde o italský produkt světoznámé firmy Montedison, nástupce legendární společnosti Montecantini, která kdysi polypropylen, z něhož bylo lano vyrobené, přivedla ke komerčnímu využití.

Motouz se prodává v běžných obchodech s domácími potřebami napříč západní Evropou, přičemž největším odběratelem je jistá distribuční společnost z Vídně, která ho posléze rozváží do rakouské maloobchodní sítě.

Tohle má být ta rakouská stopa? říkal jsem si, když jsem případ studoval. Byl jsem si ale jistý, že tohle samo by asi nespustilo sled událostí, na jehož konci musím já jet až do pohraničí.

Na místě byla totiž nalezena ještě jedna rakouská stopa, tentokrát v pravém smyslu toho slova. Před domkem pana Zahradky parkoval vůz zahraniční výroby, obutý do pneumatik zahraniční výroby. A z toho vozu vystoupil muž, který byl taktéž obutý v zahraničí. Pneumatiky byly vyrobeny v továrně Michelin, boty nesly tři pruhy značky Adidas a měly velikost 43. Tak pravily výsledky trasologie.

Zda byl i tajemný host zahraniční výroby, jisté nebylo, ale během vyšetřování v terénu zjistili kriminalisté zajímavou věc.

Po okolních osadách jezdí asi třicetiletý Rakušan. Řídí černé audi. Zastavuje u domů a fotografuje si je. Hlavně ty staré, co zůstaly po Němcích. A ruiny kostelů a zbytky hřbitovů. S lidmi prakticky nemluví, jenom fotí.

3

Tomáš Volf pozorně poslouchal a v duchu si odškrτάval jednotlivá fakta. Zahrádkovu vraždu studoval ještě před chvílí ve vlaku. S úlevou musel konstatovat, že Novotného vzpomínky s obsahem spisu souhlasí.

Představoval si, jestli by i on dokázal po tolika letech popsat nějaký svůj případ. Ale jestli jsou Pasečky Novotného prvním případem, určitě se mu vryly do paměti hlouběji. Tomáš na Polednici taky nikdy nezapomene, tím si byl jistý.

Novotný mluvil hezky, v hlase měl takovou zvláštní melancholii, skoro jako by i ta mrtvola byla nějakou hezkou vzpomínkou na mládí. Mluvit uměl, uměl také zaujmout, jako jakýkoli zkušený politik. A stejně jako všichni politici uměl zamlčovat nepříjemné detaily, opisovat nevhodné okolnosti, prozrazovat jenom polovinu skutečnosti.

Tomášovi se vybavilo několik novinových titulků z doby, kdy byl Novotný náměstkem na ministerstvu. Skandály, kšeftíky, divní lidé. Taky se z toho vykroutil, vymluvil, vylhal.

Tomáš si byl jistý, že Novotný ani jemu neříká všechno.

„Vás poslali do terénu jako styčného pracovníka. K vyšetřování vraždy. Proč zrovna vás – s prominutím řadového úředníka?“

Novotný pokrčil rameny. „Tak to prostě bylo. Musíte pochopit, že byla jiná doba.“

„To chápu, ale přesto mám pocit, že by takového eléva nenechali...“

„Poslyšte, že tohle říkáte zrovna vy, pane Volfe...“, skočil mu do řeči Novotný. „Vám přece taky hodili na krk vyšetřování těch vražd. Byla toho plná televize. Polednice, tak mu říkali, ne?“

Tomáš zalapal po dechu. Tohle nečekal. Netušil, že Novotný ví, že Polednice byl jeho případ. „Jenže to se nevědělo, co se z toho vyvrbí, navíc já byl na kriminálce, takže to dávalo smysl.“

Novotný se usmál. „Jen se nerozčilujte. Moc dobře si pamatuju, proč na tom vašem oddělení nabírali takhle mladé lidi. Protože to tam rozprášila inspekce. Bylo to prožrané korupcí. Dostal jste se k tomu, protože nebyli lidi.“

Tomáš mlčel.

„A tenkrát to bylo podobné. Taky nebylo dost lidí. A ti, co zůstali, neměli s některými věcmi zkušenosti. Třeba s rakouskými policisty.“ Novotný se podíval na dno své sklenky. „Ale to se musíme vrátit ještě do Prahy, kdy mi podplukovník Doubrava ten úkol přiděloval.“

§ § §

„Pane magistře,“ začal obligátně. Na mém titulu všechny něco přitahovalo, protože mi tenkrát jinak neřekli. Možná si mysleli, že jsem právník. „Kolegové na kraji mají s tím případem v Pasečkách menší problém. Požádali

o přeshraniční vyšetřování a Rakušáci jim tam chtějí poslat svého člověka. A oni teď žádají, abychom jim poslali někoho, kdo se jim o toho Rakušáka postará.“

„To je od vás velmi... Ale já jsem tu jenom chvíli, dělám referenta, jenom přeposílám dokumenty. Nejsem vyšetřovatel,“ koktal jsem.

Mávl rukou. „Poslyšte, to je v tuto chvíli úplně jedno. Rakušákům se asi něco nezdá, chovají se nestandardně. Přes nás žádné informace nejdou, na nic se nás neptali a rovnou tam posílají chlapa. Takže kluci na okresu jsou nervózní a budou potřebovat asistenci.“

Nerozuměl jsem, proč by si měli nechat na okres posílat z hlavní správy zrovna nějakého zelenáče. Jestli půjde o nějaký zapeklitý případ, rozhodně jim tam moc nepomůžu. Svou obavu jsem si nenechal pro sebe.

„Nebojte se. Umíte s každým vyjít, určitě tam budete co k čemu. Jde o důvěru, tím jsem si jistý, Rakušáci nevěří našim a chtějí to dozorovat. Vy to budete umět vyžehlit. Určitě to nakonec nebude tak horké.“

Pokrčil jsem rameny, strčil si složku pod paži a odešel jsem s pocitem, že mi ředitel přidělil otravný úkol, který nikdo jiný dělat nechtěl. Hodili to prostě na nováčka.

„A žádost o služební vůz berte jako vyřízenou,“ volal na mě ještě mezi dveřmi. Byl to docela milý chlapík, škoda že mu do konce kariéry zbývaly pouhé měsíce. Nedostal prověrku.

Vyrazil jsem hned druhý den. Nevím, jestli jsem to udělal proto, že jsem se někde ve skrytu duše těšil, že se konečně namočím do skutečné policejní práce, nebo čistě z toho důvodu, abych to měl všechno za sebou.

Možná od všeho trochu. Navíc bylo léto, takže jsem

si mohl představovat, že jedu na venkov na dovolenou. Třeba se najde pár chvil na procházku v lese nebo na nějaké to orosené pivečko před vesnickou hospodou, maloval jsem si následující dny.

Ty dny se nakonec poněkud protáhly a k dovolené to mělo daleko. Vlastně to byl tak silný zážitek, že si ho ponesu až do konce života. Ale to předbíhám.

Ráno jsem si v práci vyzvedl bílý favorit. Byl to jeden z těch prvních vozů, které na ministerstvo přišly ještě předtím, než se tyhle škodovky dostaly na běžný trh. Měl už něco najeto.

Ovšem pro mě, který nikdy auto nevlastnil, nemělo chybu. Pustil jsem si rádio a vydal se na cestu, následován tmavými mraky, které mě jako osudové znamení neopustily po celou dobu.

Do cíle jsem dorazil ještě před obědem, což jsem považoval za skvělý čas. Po krátkém seznámení s celou mordpartou se ze skupiny vydělili tři chlapi, kteří měli s případem nejvíce co do činění. Vzali mě s sebou na oběd do místní vyhlášené pivnice.

U hospodského stolu docela zapadli mezi ostatní štamgasty. Ze všeho nejvíc připomínali partu tatíků, kteří už příliš nedbají na zevnějšek, ve volných chvílích koukají v televizi na fotbal a upíjejí k tomu lahvové pivo. Ovšem jejich oči tuhle kamufláž zrazovaly. Vyzařovala z nich ostražitost a inteligence.

Vešel tomu major Částka. Vychrtlý, prošedivělý vlk s knírem zažloutlým od tabáku. Kouřil jednu za druhou a jeho pohled neuroticky poskakoval mezi přítomnými.

Jeho kolegové, vyšetřovatelé Vostrý a Hrdlička, pak v kontrastu s ním působili jako uvážliví klidasové. Hrdlič-